

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks
tijdschrift
14de jaargang
nr 83 (5)
sep.-okt. 1983

WERELDKONGRES IN BOEDAPEST: EEN GROOTS SPEKTAKEL

Een Esperanto-kongres in het Oostblok staat steeds garant voor een rekordopkomst. De massale deelname uit landen als Polen, Bulgarije, Hongarije... zorgde er deze keer voor dat voor de eerste maal, zij het met enige moeite, de kaap der 5000 deelnemers werd overschreden.

Dat de enige voertaal op zo'n kongres Esperanto is, kon in dit geval echter niet verhelpen dat de interne kommunikatie moeilijk werd. Eindeloos ronddwalen in de wandelgangen, vruchteloos de grote kongreszaal afspeuren naar een bekend gezicht, gemiste schriftelijke afspraken bij een bepaald loket... het hoorde er allemaal bij, drie deelnemerslijsten en ettelijke adressupplementen ten spijt. Maar dat werd wel royaal gekompenseerd door vele andere specifieke eigenschappen van dit gebeuren.

Voor één keer een centrale zaal die groot genoeg was om alle kongressisten een comfortabele zitplaats te bezorgen. Genoeg aparte vergaderzalen om de honderden één diverse programmapunten op te vangen. Voldoende akkomodatie om duizenden hongerige en dorstige esperantisten te voorzien van een natje en een droogje.

Een massale medewerking van de Hongaarse autoriteiten: honderden reuze-Esperantovlaggen overal in de stad Boedapest; tientallen reuzeborden met welkomstwoorden; een gratis en gevarieerd

muziekprogramma in het stadspark; geëvalueerde folkloristische optredens... En was het toeval dat de zo gevreesde Hongaarse douanekontrolle op dat ogenblik blijkbaar op een laag pitje stond? Geslaagde recepties voor de meest actieve esperantisten in het prachtige parlamentsgebouw, alle mogelijke toeristische uitstapjes. Een onthutsende hoeveelheid Esperanto-dokumentatie over alle mogelijke onderwerpen: kongresorganisatie, kongresstad Boedapest, Hongaarse vrouwen- en vredesbeweging, praktische wegwijzers voor telefoon, verkeer, eten en drinken, cultuur...; een weinig aantrekkelijke boekenwinkel; een uiterst geëvalueerd cultureel programma; een minder geslaagd officieel banket; een aangename koelte in de hoofdkongreszaal Zamenhof – terwijl buiten ook het Hongaarse warmterekord sinds tientallen jaren smartelijk werd ondergaan. Positieve en negatieve elementen, een kongres dus dat mede door zijn massale omvang allerhande gevoelens oproept bij diegenen die één der kongresnummers 1 tot 5010 toegewezen kregen.

ESPERANTO - PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redaktie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouw-
straat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 100 fr. in België, 6.60 f in Nederland en 125 fr. of 8.25 f voor alle andere landen.

Steunabonnement: 200 fr. in België, 13.20 f in Nederland en 250 fr. of 16.50 f voor alle andere landen.

Vijfjarig abonnement: 400 fr. in België, 26.40 f in Nederland en 500 fr. of 33 f voor alle andere landen.

Vijfjarig steunabonnement: 800 fr. in België, 52.80 f in Nederland en 1 000 fr. of 66 f voor alle andere landen.

Levenslang abonnement: 2500 fr. in België, 165 f in Nederland en 2500 fr. of 206.25 f voor alle andere landen.

Levenslang steunabonnement: 5000 fr. in België, 330 f in Nederland en 6250 fr. of 412.50 f voor alle andere landen.

Advertenties
1/1 blz. 2850 fr.* of f 165
1/2 blz. 1550 fr.* of f 90
1/3 blz. 1200 fr.* of f 70
1/4 blz. 850 fr.* of f 50
1/8 blz. 500 fr.* of f 29
Kleine advertenties 15 fr.* of f 0.90 per woord.
Identiek advertenties in 6 opeenvolgende nummers 5 x de prijs van 1 advertentie.
Reduktie voor Esperanto-organisaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig).
(* + 19 % BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redakteurs
Anne Tilmont en Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt worden gefactureerd.

Teksten voor publicatie moeten op het redaktie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redaktie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Besluit van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentemplaar aan de redaktie wordt gezonden.

DANK!

De kaap van de 50000 frank is overschreden! Hartelijk dank aan allen die door hun giften de Vlaamse Esperantobond tot een stevige organisatie uitbouwen. Het lijstje met de laatste schenkingen ziet er als volgt uit:

<i>Vorige stand</i>	47 961
I.M.J. Dijkhoff-Lenze	525
Janssen Pharmaceutica	1 000
L. Mannaerts	1 250
R. de Rop	200
J. Bovendeerd	200
S. de Weerd	200
R. de Roover	300
P. de Roover	300
C. Vanbiervliet	5 000
Anoniem	2 000
<i>Stand op 20 aug.</i>	58 936

Bezocht je reeds

't Roggeverdoemmeke?

In elk geval doen!

Prettig! - Huiselijk! - Intiem! - Gezellig!

Aloïs en Herlinde

De Bièvre-Montmirail

en

Jan Van de Wal

verwachten je!

Open dag en nacht!

Tel. (03) 231.93.22

TAVERNE

SANDWICHBAR

Kaasrui 5

(Grote markt)

Antwerpen

Debrecen: jongerenkongres

In Budapest viel één groep kongresgangers wel speciaal op: een flinke kliek jongeren die konstant elkaars gezelschap zochten (linkerbovenhoek in de grote vergaderzaal, nietwaar?), samen picknickten op het grootse wandel terras voor het kongresgebouw, kampeerden in de mini-tuin van een van de lokale jonge esperantisten. Zij zullen de geschiedenis ingaan als de Amika Rondo Hideg Sándor.

Een der meest opvallende eigenschappen van deze jongeren was de aanwezigheid van grote wallen onder de ogen. Om hiervoor de verklaring te vinden, moeten we even teruggaan in de geschiedenis, nl. welgeteld één week voor het Universala Kongreso: tijdens de laatste week van juli werd in de Hongaarse stad Debrecen het Wereld-Jongerenkongres georganiseerd. Aangezien dit kongres iets kleinschaliger was ("slechts" 600 deelnemers dit jaar), is het leggen van kontakten gemakkelijker dan op het enorme volwassenenkongres. En aangezien de meest interessante kontakten in de late en zeer vroege uurtjes worden gelegd... en er daarenboven ook nog tijd moet worden gemaakt voor de ernstige dag-programmapunten, is het niet verwonderlijk dat de jeugdige kongressisten er na die week ietwat uitgeblust uitzaagen.

Ook over dit kongres zeer uiteenlopende gevoelens. Onbehagen bij de al te scherpe controle bij diverse programmapunten: binnen een halflige zaal, buiten een massa potentiële toeschouwers die vergeefs trachtten de talrijke deurwachters te vermurwen die niemand meer wilden toelaten. Konsternatie toen het kongresgebouw stipt om middernacht werd ontruimd, en er geen alternatief voorhanden bleek om nog ergens rustig na te babbelen. Verveling tijdens vele voordrachten in de Hongaarse of Tsjechische taal die onnauwkeurig en tijdrovend vertaald werden in het Esperanto, terwijl er genoeg vakbekwame esperantisten bestaan die het kongrestema "Informatiestroom in de huidige wereld" hadden kunnen behandelen.

Wrevel over de plaats of de akkomodatie van de logementshuizen en de kwaliteit van het aldaar voorgeschotelde voedsel. Maar zeer filosofisch werd op dat alles de kongresslogan van het jaar toegepast:

Boedapest beknopt

De Bruggeling G. Maertens herverkozen als voorzitter van de Esperanto-Wereldbond ○ Aanwezigheid van de eerste Hongaarse kosmonaut-esperantist ○ De Fyne-Trofee voor het land met de meest dynamische Esperantobeweging gaat dit jaar naar China ○ Officieel werd nu ook beslist dat in 1986 het Wereldkongres in dat land zal worden gehouden, na Canada en West-Duitsland ○ Cuba treedt toe als het 45ste georganiseerde lid van de Wereldbond UEA.

"Sed tute ne gravas!" (Maar dat heeft toch geen belang!). Want dat alles werd dan weer gemilderd door positieve ervaringen: een boeiend folkloristisch programma in het openluchttheater, een zeer geslaagde internationale avond waar vele esperantisten uit diverse landen een gevarieerd staaltje aanboden van hun artistiek kunnen. Druk bezochte dansavonden in de grote kongreshal, met een zéér gekontesteerde verkiezing van „Juffrouw Jongerenkongres". Gratis openbaar vervoer in de stad Debrecen, een behulpzaam organiserend team.

Maar de klap op de vuurpijl was zeker wel die onvergetelijke nacht in het stedelijk zwembad. Eigenlijk is die naam veel te bescheiden, want het is een volledig park met liefst een tiental zwembaden: een olympisch bad, plonsbaden, een extra diep van 3,60 meter, een jolig golvenbad. Daarenboven heeft Debrecen ook een reputatie als kuuroord, dus waren er drie bassins met geneeskrachtig water van 33 en ... 38 graden Celsius, masserende warmwaterstralen inclusief.

En dit gigantische pretpark werd op een zwoele zomernacht speciaal voor de kongressisten tot middernacht opgehouden. Met alle eet- en drinkstandjes paraat, met een swingende muziekgroep en enkele geïmproviseerde attracties, zoals de officiële tewaterlating van de nieuw-verkozen jongerenvoorzitter Ian Jackson. Wie nog nooit in zijn leven urenlang in een heetwaterbad heeft staan dansen en springen, weet niet wat hij gemist heeft. Tot daar enkele indrukken van twee grote kongressen: een sfeerbeeld meer dan een

objectief verslag. Wie belang stelt in de georganiseerde programma's, voorgestelde rezoluties en verkozen besturen, vindt zijn gading in de volgende nummers van de gereputeerde Esperantotijdschriften. Zo wordt bijvoorbeeld het septembernummer van het tijdschrift *Esperanto* volledig gewijd aan de bijeenkomsten in Hongarije.

Kaderkursus over Toerisme

Zoals in het vorige nummer aangekondigd, iets meer gegevens over dit veelbelovende weekeinde.

Zaterdag 17 september

vanaf 9 u.: algemene inleiding, voordrachten over diverse aspecten van toerisme: linguïstiek, natuurhistoriek, financiën, planning en praktische reisbegeleiding. Einde rond 16 u. Vergeet niet dat alle lessen in het Esperanto gegeven worden... Er is medewerking van één van de kopstukken van de Poolse organisatie Monda Turismo, dhr. Grzebowski. Op het einde mogelijkheid tot het afleggen van een praktische proef over de gevolgde stof.

Zondag 18 september

Voor slechts 500 fr. (zelfs gratis voor de beste kursisten van de Toeristische Kaderkursus!) vanaf 7 u. een busreis Brussel-Antwerpen-Rotterdam, met een bezoek aan diverse Esperanto-Centra. Terugreis via het Nederlandse Delta-gebied en het mooie Zeeland. Reserveer wel even uw busplaats, een telefoontje volstaat.

Gekombineerd met Esperanto-Inleiding

Op de dag van de toeristische kaderkursus wordt er ook een inleidende les Esperanto gegeven voor hen die reeds meertalig zijn. De kursisten worden in verschillende taalgroepen verdeeld: Frans, Duits, Nederlands, Engels. De kosten bedragen 500 fr., alle kursusmateriaal inbegrepen. De zondagse ekskursie kan ook een zeer aangename kennismaking worden met enkele aspecten van de Esperanto-wereld.

Het Centrale Adres voor al deze activiteiten (kursussen en ekskursie): Grétrystraat 26, 3de en 4de verdieping in het centrum van Brussel. De administratie berust bij Marc Demonty, Missionarissenlaan 39 b 5. Hij verwacht alle reservaties, vragen om inlichtingen, inschrijvingen voor kursussen enz...

Herdenking van het Esperanto-monument te Bergen op Zoom.

Op 19 oktober wordt het volgende uitgebreide programma voorzien; alle belangstellenden zijn welkom.

- 10.00 u. ontvangst van de deelnemers in het restaurant van het station van Bergen op Zoom.
- 11.30 u. ontvangst ten stadhuis door de burgemeester, dhr Zevenbergen, gevolgd door een wandeling naar het monument; korte ceremonie met toespraak door F. Winkel.
- 13.00 u. lunchpauze.
- 14.00 u. Beiaardconcert door Pedro de Smet.
- 15.00 u. Geleide stadswandeling of museumbezoek aan "De Markiezenhof".
- 17.30 u. Korte "Drielandenbijeenkomst"; warme maaltijd tot 19 u.

De prijs voor het volledige programma is f 25, inclusief koffie en maaltijden. Inschrijving gebeurt door storting van f5 voorafbetaling op postrekening 1345232 van mevrouw Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, Nederland. De resterende f20 worden bij aankomst afgerekend. Wie mee wil helpen bij de organisatie kan zich aanmelden bij A.W. Treurniet, Frederik Maystraat 2, 4614 EH Bergen op Zoom, ☎ 01640 51530.

Esperanto in internationale kongressen en colloquia.

De commissie voor informatie van de Wereldbond van Esperanto (UEA) probeert sedert enkele jaren de aanwezigheid van de Internationale Taal Esperanto op internationale kongressen, colloquia, symposia, studiedagen e.d. te verzekeren.

Vermelden we enkele voorbeelden van die aanwezigheid in de voorbije jaren:

- 1979 Brussel, Vrije Universiteit: Colloquium over het vreemdetalenonderwijs aan de universiteit.
- 1980 Brussel, Kongrespaleis. Wereldforum: Van Internationaal naar Transnationaal.
- 1981 Turijn (Italië): Internationaal colloquium georganiseerd door CIREEL: Onderwijs in verscheidenheid van talen in Europa.
- 1982 Brussel, Universitaire Fakulteiten

St. Aloysius (Onderzoekscentrum voor meertaligheid): internationaal symposium over Theorie, Methode, Modellen en Vergelijkbaarheid van Taalkontakten.

Natuurlijk blijft de commissie voortwerken. in de nabije toekomst worden nog voorzien:

sept. 1983 Nijmegen, Katholieke Universiteit: Internationaal Colloquium over proefondervindelijk onderzoek m.b.t. het onderwijs van moderne talen, georganiseerd door AIMAV. G. Lobin, verbonden aan het Kybernetisch Instituut te Paderborn, zal een uiteenzetting houden over het Taaloriënterend onderwijs zoals het werd uitgewerkt door Prof. Frank. Het bewijst dat een vroegtijdige studie van het Esperanto de studie van andere moderne talen erg vergemakkelijkt.

nov. 1983 Parijs: Studiedag over Esperanto aan de Université de Paris VIII, inlichtingen bij F. Lo Jacomo, 14 rue de la Pompe, F-75016 Paris.

dec. 1983 New York, Center for Research and Documentation on

DE NOORDSTAR EN BOERHAAVE N.V.

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij
gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v.z.w.

DROOGKUIS

VAN OSTA SERVICE!

World Language Problems: Colloquium over Esperanto. Inlichtingen bij Humphrey Tonkin, Office of the President, State University College, Potsdam, NY 13676, USA.

aug. 1984 Brussel, Vrije Universiteit: 7de Wereldkongres van Toegepaste Linguïstiek over de bijdrage van de T.L. tot een betere internationale verstandhouding.

Esperanto kan erop vertegenwoordigd zijn

a) in een eigen symposium van drie uur over Esperanto en de internationale verstandhouding;

b) een of meer lezingen te kiezen uit 36 onderwerpen.

Wij zoeken dringend deskundige medewerkers!

april 1985 Italië: Europese Vereniging van Onderwijzend personeel over: School en Maatschappij in een Europees perspectief. (We onderhandelen over eventuele Esperanto-deelname.) Inlichtingen zijn te verkrijgen bij E. Symoens, Putsesteenweg 131/A, 2180 Kalmthout, ☎ 03/666 62 66.

Wij ontvingen op de redactie een nieuw tijdschrift van een zéér oude vereniging, de Orde der Tempeliers. De enigszins mysterieuze vereniging gebruikt nu ook het Esperanto in zijn uitgaven. De Orde der Tempeliers is een bekende Middeleeuwse Ridderorde die hun hoofdkwartier in Jeruzalem hadden. Hun tradities leven voort tot vandaag toe. In 1974 stichtten ze een imaginaire staat "Kastelanio", die o.a. ook postzegels uitgeeft. Daarover en over de Orde in het algemeen vindt u meer informatie in het eerste nummer van het tijdschrift "Esperanto por Kastelanio". Redaktieadres: Formanekgasse 12, A-1190

Een debat in de Franse Nationale Vergadering heeft geleid tot een spraakverwarring zoals destijds bij de bouw van de toren van Babel. In een langdurig debat over de nieuwe wet op de ondernemingsraden bedienenden vertegenwoordigers van de oppositie zich achtereenvolgens van het Duits, een in Tsjaad gesproken dialect en het Spaans, toen zij amendementen verdedigden op de voorgenenomen regeling dat een kandidaat voor de ondernemingsraad niet beslist franssprekend behoeft te zijn.

**BIJ «SONORILO» KUNT U ZICH ABONNEREN OP:
BUDAPEŝTA INFORMILO ≈ HEROLDO DE ESPERANTO
EL POPOLA ĈINIO ≈ MONATO
NORVEGA ESPERANTO ≈ OOMOTO, K.A.
...ALLES IN EN OVER ESPERANTO...**

ST.-BERNARDSESTEENWEG 631 , HOBOKEN

6

!

BERINGEN

1983

inlichtingen-activiteiten

Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.

7

BLANKENBERGE**BLANKENBERGSE ESPERANTOGROEP** ☆

Inlichtingen: Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1.

BODEGRAVEN**STICHTING ESPERANTO BIJ HET ONDERWIJS**

Inlichtingen: Hollandshof 70, ☎ (01726) 12141

BRUGGE**BRUGSE ESPERANTOVERENIGING „PACO KAJ JUSTECO”** ☆

Inlichtingen: St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de donderdag in Diogenes, Schaarstraat 96.

BRUGA GRUPO ESPERANTISTA – REGA SOCIETO ☆

Inlichtingen: R. Rotsaert, Visspaanstraat 97, 8000 Brugge, ☎ (050) 33.00.04.

Jeugdverantwoordelijke: André Ruyschaert, Ganzestraat 66, 8000 Brugge.

BRUSSEL**BRUSSELSE ESPERANTOGROEP**

Inlichtingen: Missionarissenlaan 39 b 5, 1080 Brussel, ☎ (02) 520.19.44

Bijeenkomsten: iedere donderdag van 12.30 u. tot 14 u. in "Le Passage", Marsveldplein. Het programma vindt u in „Esperanto aktuala" (abonnement 50 fr. op rek. 961-0907453-13 van „Brusela Esperantista Grupo", Sperwerlaan 86 b 5, 1150 Brussel).

EUROPEES ESPERANTOCENTRUM

Inlichtingen: Montoyerstraat 37 b 24, 1040 Brussel, ☎ (02) 513.59.95. (antwoord-apparaat).

DEN HAAG**NEA-SEKCIO**

Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, ☎ (070) 24.39.23.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)

Inlichtingen: Mevr. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, ☎ (070) 66.65.47.

Bijeenkomsten: de 2de en laatste maandag om 20 u. in zaal Nigrotje, Maarseveenstraat 2.

DEVENTER**NEA-SEKCIO**

Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, ☎ (05700) 18304.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DEURNE**ARBEIDERS ESPERANTISTEN**

Inlichtingen: J. Bonte, Ruggeveldlaan 635 b 2, 2100 Deurne.

Bijeenkomsten: de 3de dinsdag om 20 u., kasteel Bisschoppenhof, Spanhovenstraat.

DRACHTEN**ESPERANTOCENTRUM**

Inlichtingen: De Nijverheid 4, 9207 DK Drachten, ☎ (05120) 10.851

Cursussen: voor beginners en gevorderden. Vraag inlichtingen.

EDEGEM**ESPERANTOGROEP EDEGEM** ☆

Inlichtingen: de heer Durwaal, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, ☎ (03) 440.30.92.

EINDHOVEN**ESPERANTO-KLUBO EINDHOVEN**

Inlichtingen: de heer R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, ☎ (040) 11.41.62.

Bijeenkomsten: de 2de donderdag om 20 u. in Activiteiten Centrum "Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

GENT**GENTA ESPERANTO-GRUPO „LA PROGRESO”** ☆

Inlichtingen: Brusselsesteenweg 385, 9219 Gentbrugge, ☎ (091) 30.13.01.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de vrijdag in zaal Vooruit, St-Pietersnieuwstraat 23.

GENTA ESPERANTO-KLUBO ☆

Inlichtingen: Belgradostraat 43, 9000 Gent, ☎ (091) 23.56.40.

Bijeenkomsten: de 1ste woensdag om 20 u.

GRONINGEN**NEA-SEKCIO**

Inlichtingen: Esperanto-Centrum, Berkelstraat 5, 9725 GT Groningen, ☎ (050) 25.98.46.

Bijeenkomsten: in het gebouw Filadelfia, Dirk Huizingastraat 17.

UJE (afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)

Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, ☎ (050) 77.59.54.

HAARLEM**NEA-SEKCIO „KOMPRENADO FARAS PACON”**

Inlichtingen: G. Duivis, Kempaanaanlaan 3, 2104 BK Heemstede, ☎ (023) 26.46.02.

Bijeenkomsten: eenmaal in de veertien dagen (donderdag).

HASSELT**ESPERANTO HASSELT** ☆

Inlichtingen: Ir. J. Christiaens, Just. Lipsiuslaan 26, 3500 Hasselt, ☎ (011) 22 74 23.

Bijeenkomsten: In het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.

3 & 4 sep.: Infostand over Esperanto in de Hobbybeurs (stand 84).

12 sep.: om 20 u. Bestuursvergadering bij J. Christiaens (zie hoger).

17 sep.: vanaf 15 u. bijeenkomst van de Limburgse esperantisten. Gastspreker is dhr A. Coppé over "Is Esperanto nuttig?" Daarna informatiedag.

26 sep.: vanaf 20 u. gespreksgroepen.

6 okt.: vanaf 19.30 eerste les Esperantocursus.

10 okt.: om 20 u. bestuursvergadering bij J. Christiaens (zie hoger).

13 & 20 okt.: tweede en derde les Esperantocursus.

24 okt.: E.H. Beckers toont dia's over "Radio Vatikaan". Aanvang 20 u.

HILVERSUM**NEA-SEKCIO „DREVES UITERDIJK”**

Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, ☎ (035) 43.320

FLE-SEKCIO

Inlichtingen: Mevr. M.Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, ☎ (035) 12.717.

KALMTHOUT**LA ERIKEJO** ☆

Inlichtingen: Rozendreef 33, 2180 Kalmthout, ☎ (03) 666.99.88.

Bijeenkomsten: de laatste donderdag in het parochiecentrum van Heide.

KAPELLE**ZELANDA ESPERANTO-GRUPO**

Inlichtingen: Sally en Dries Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, ☎ (01102) 1563.

KORTRIJK**LA KONKORDO** ☆

Inlichtingen: Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, ☎ (056) 22.00.11.

Bijeenkomsten: elke woensdag om 19.30 u., Passionistenlaan, Jeugherberg.

LEEWARDEN**NEA-SEKCIO**

Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum, ☎ (058) 88.28.10.

Bijeenkomsten: donderdag om de 14 dagen om 15.00 uur in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN**ESPERANTO 2000** ☆

Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.

Bijeenkomsten: de tweede woensdag om 20 u. in het Nieuw Conservatorium, K. Albertsquare 52 (behalve van juli tot september).

Programma's:

14 sep.: om 20 u., voordracht over Kenia door mej. K. Seghers.

12 okt.: Luc Rijnders spreekt over "Magiaj kvadratoj kaj kvadratetoj".

19 okt.: om 20 u., info-avond met dia's

22 en 23 okt.: Esperanto-snelcursus van 9 tot 12 en van 13 tot 17 u.

vanaf 26 okt.: cursus Esperanto in 16 weken, steeds van 20 tot 22 u. Een gelijk-aardige cursus zal plaats hebben in Tienen en in Heverlee. Vraag inlichtingen!

Op aanvraag van enkele van onze lezers wordt vanaf nu elke maand een minustukje in Esperanto opgenomen. Om de nieuwsgierigheid van niet-esperantisten te bevredigen, of als bescheiden oefeningetje voor beginners...

Telkens wordt een ander soort tekst gepresenteerd, met enkele woordjes verklaring. Deze keer kozen wij – om aktueel te blijven – enkele uittreksels uit de dagelijkse kongreskrant van het wereldkongres te Boedapest. Laatste programma-wijzigingen, verslagen van vergaderingen, artikels van algemeen belang, het weerbericht, kortom, alles wat de deelnemers interesseert tijdens een drukke kongresweek: een bont allegaartje dus, waarvan hier enkele voorbeelden.

TEJO¹ SIN PREZENTAS

La 1-an de aŭgusto je la 10-a horo en la Salono Zamenhof² okazis interesa kunveno. Dum la gvidado de Ian Jackson, (prezidanto de TEJO) "TEJO sin prezentas" por preskaŭ 300 homoj, kiuj sciivolis³ pri la agado, pri la nova estraro⁴ kaj la agadplano de TEJO. La prezento montris, ke TEJO tre vige⁵ agadas⁶ kaj sufiĉe plifortiĝis dum la lastaj jaroj. Ĝia multifaceta⁷ agado tamen ĝis nun ne estas sufiĉe konata por la ne TEJO-anoj.

1. **TEJO:** Tutmonda Esperantista Junulara Organizo; Wereldorganisatie van Esperanto-jongeren.
2. **Salono Zamenhof:** de allergrootste vergaderzaal op de wereldkongressen krijgt traditioneel de naam van de ontwerper van het Esperanto.
3. **sciivoli:** nieuwsgierig zijn
4. **estraro:** bestuur
5. **vige:** levendig
6. **agadi:** aktie voeren
7. **multfaceta:** veelzijdig

NE NUR POR KOMPUTISTOJ

Post la sukcesa lanĉado en la IJK¹ de la nova gazeto *Internacia Komputisto*, oni konstatas ankaŭ ĉi tie grandan interesiĝon, ne nur inter komputistoj. Multaj homoj trarigardas la provnumeron, kaj petas informojn pri abonado, ĉe la ĝiceto² de Scienca Eldoncentro de UEA³.

1. **IJK:** Internacia Junulara Kongreso, Wereld-Jongerenkongres.
2. **ĝiceto:** loket
3. **UEA:** Universala Esperanto-Asocio

VANKUVERO¹ ATENDAS VIN!

Versajne jam estas konata por vi, ke la 69a Universala Kongreso de Esperanto okazos en Vankuvero (Kanado). Kiel ni ekscias el la Unua Bulteno de la 69a UK de Esperanto (ricevebla ĉe la ĝiceto), Vankuvero estas la plej granda urbo de la provinco Brita Kolumbio, estas vigla centro de negocado², industrio, transporto. LKK³ de 69a UK planas por la kongresanoj multajn kaj diversajn ekskursojn; per boato, aŭtobuso, funikularo⁴, vaportrajno⁵, kaj piede⁶.

1. **Vankuvero:** Vancouver
2. **negocado:** handel
3. **LKK:** Loka Kongresa Komitato – het lokaal organiserend komitee.
4. **funikularo:** kabelbaan
5. **vaportrajno:** stoomtrein
6. **piede:** te voet

ESPERANTAJ SALUTVORTOJ

Unu el la 20 diplomatoj, kiuj ĉeestis la Inaŭguron¹ de la 68a UK salutis la Kongreson senpere en Esperanto. Ni eks-ciis, ke tio ne estis nur afabla, ĝentila² gesto fare de Fattah Ezzel Din, la unua sekretario de la Ambasadego de Egiptio en Hungario, kiu ellernis la Internacian Lingvon kaj fariĝis esperantisto en Budapeŝto.

1. **inaŭguro:** openingsplechtigheid
2. **ĝentila:** beleefd

- ★ Een joviale clubavond...
- ★ Een boeiend Kongres...
- ★ Een gezellige avond...

Zet een advertentietje in
Esperanto Panorama

Wie naar een **Esperantobal** gaat, wil er een feestelijk dagje van maken (en niet te vroeg naar bed!),

daarom:

verzorgen wij voor u:

- privé-logies in Antwerpen tegen een minimum-vergoeding (tijdig aanmelden a.u.b.!))
- een gezellig en feestelijk etentje (kaarslicht!) vóór het bal, voor wie op voorhand reserveert.

Alle inlichtingen, reservaties en inschrijvingen in het Esperanto-Centrum, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen; tel. (03) 234 34 00 van 9 tot 12.30 en van 13.30 tot 17 u. (buiten deze kantooruren kunt u uw bestellingen ook dikteren aan een vriendelijk antwoordapparaat). Ook de toegangskarten voor het bal kunnen op dit adres besteld worden. Breng vrienden en kennissen mee!

Ook ons lessenspakket Esperanto-Programita is nog volop verkrijgbaar: 5 boekjes met platen of cassette. Meer inlichtingen bij: F.E.L.,
Frankrijklei 140,
2000 ANTWERPEN

Korrespondentie-begincursus ESPERANTO

met *Persoonlijke Begeleiding*

- 20 lessen
- direkte hulp van leraar in eigen streek
- met cassette voor uitspraak-oefeningen (fakultatief)
- en een informatiebrochure over de internationale taal

Leren in uw eigen tempo!

De complete cursus voor 1 000fr (1 200fr met cassette)

Besteladres: **Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen.**

uitge- perst SPECIAAL

In de loop der jaren stromen er op de redactie vele artikels binnen: over taalincidenten, over typische voorvalletjes i.v.m. communicatie enz...

Enkele van die stukjes plaatsen wij in onze rubriek "Uitgeperst", andere blijven wegens plaatsgebrek noodgedwongen in de

De mot in het Engels?

In tegenstelling tot Frankrijk heeft Groot Brittannië geen taalacademie, die lexicologische uitspraken doet. De woordenboeken van Oxford worden echter algemeen beschouwd als de betrouwbaarste bijbels van de Engelse taal. Een woordvoerder van de redactie van de woordenboeken verklaarde onlangs: "Tegenwoordig is onze taal vaak een bron van grote onzekerheid. Ons zelfvertrouwen wordt er door bedreigd. Goed Engels spreken is niet eenvoudig. Er zijn duizenden Engelse woorden die zelfs door Engelstaligen verkeerd worden uitgesproken en ook Radio en TV ontsnappen niet aan dat fenomeen."

GvA 02 maart 1983

Grote interesse voor Engelse talen-scholen

Voor in het zakenleven is een goede beheersing van het Engels onontbeerlijk. Bij ons wordt als vrijwel vanzelfsprekend aangenomen dat ieder die een functie ambieert waar internationale contacten aan te pas komen, tenminste goed Engels spreekt, verstaat en schrijft. Maar hoeveel zakenlieden zijn voor een min of meer correcte Engelse brief niet aangewezen op de talenkennis van hun secretaresse? Juist voor dit soort problemen zijn de opleidingen bedoeld, die worden aangeduid als "Business English". Zij zijn uiterst efficiënt, zeer variabel, worden zoveel mogelijk aangepast aan de wensen van de cliënt, ze zijn betrekkelijk kort, intensief,

lade liggen. Omdat het materiaal echter te interessant is om daar te liggen verkommeren, verschijnt er in de volgende nummers van *Esperanto-Panorama* een rubriek **Uitgeperst "Speciaal"**. De eerste is gewijd aan onze concurrent het Engels! Daarna volgt het Frans met zijn voor- en tegenstanders. In het eindejaarsnummer mogen de twee partijen het tegen elkaar opnemen: Engels contra Frans en vice versa. En dit is geen Esperanto-Propaganda, alles werd nauwgezet uit de toegezonden persknipsels gekozen. Om de gemoeieren wat te bedaren, wordt de laatste speciale rubriek gewijd aan ons eigen taalgebied en aan andere kleine of zeer specifieke talen en taalprobleempjes.

en... duur; althans ze kosten naar onze begrippen heel wat.

Men werkt veel met bandopnamen, ook met video. Binnen de cursus is een gepast gebruik van wat men een talenlaboratorium pleegt te noemen.

(De Gooi- en Eemlander, 23 maart 1982)

Liever zijn broek uit

Terwijl het voor esperantisten evident is dat je in ieder geval een begin kunt maken vanuit het gezamenlijk ideaal: met het behoud van het eigene openstaan voor de ander, zijn er mensen die dat nooit zullen snappen. Zo riep de Engelse staatsman Baldwin in zijn tijd onvervaard uit: "Ik trek liever mijn broek uit in het openbaar, dan dat ik ooit een woord in een andere taal zou spreken."

Amerikaanse moedertalen

Het Amerikaans bureau voor statistieken nam de oorspronkelijke moedertalen van de Amerikanen onder de loep. Na het Engels, wat de meest voorkomende moedertaal is, volgt het Spaans (7,7 miljoen). Dan komen het Duits (5,1 miljoen), het Pools (2,5 miljoen), het Frans (2,5 miljoen) en het Jiddisch (1,2 miljoen).

(Gazet van Antwerpen, 19 mei 1982)

Seaspeak

Alhoewel Engels de voertaal is op zee, zijn er toch nog veel zeevarenden die die taal niet volledig beheersen. Dat kan problemen opleveren bij de radio-communicatie.

Met dat voor ogen is een Brits onderzoeksteam gestart met een project dat moet resulteren in een universele taal voor maritiem gebruik. De taal zal SEASPEAK gaan heten. De eisen die eraan worden gesteld behelzen niet alleen het gemakkelijk gebruik, maar tevens een eenvoudiger manier van het aanleren. Verwacht wordt dat het project tegen april van volgend jaar voltooid zal zijn.

De Zee, jan 1983

Engels pas nu officieel

Ongelooflijk en toch waar: de Amerikaanse Senaat heeft pas nu het Engels als officiële taal van de Verenigde Staten aangenomen. Het desbetreffende voorstel werd ingediend door senator Hayakawa, een naam die niet zo Anglosaksisch klinkt.

Hoe dan ook, Amerikaanse vrienden in België bleven het antwoord schuldig op onze vraag, of hun land dan tot nog toe geen officiële taal had. Inderhaast geraadpleegde Amerikaanse naslagwerken brachten evenmin opheldering. Men leest er enkel, dat het Engels „de meest gesproken taal” in de Verenigde Staten is, „de belangrijkste”, of nog „de grootste”. Mogelijk heeft het zojuist goedgekeurde voorstel een financiële achtergrond. De aanspraak van grote groepen inwijkelingen op onderwijs in de moedertaal (Spaans, Chinees, enz.), waarop verscheidene Amerikaanse rechtbanken herhaaldelijk zijn ingegaan, weegt namelijk zwaar op de begroting van het officieel onderwijs. En de vrees bestaat, dat kleinere taalminderheden in de Verenigde Staten op hun beurt deze vonnissen gaan inroepen om tweetalig onderwijs (Engels en hun eigen taal) te bekomen.

(Het Laatste Nieuws, 6 sept. 1982)

Eén taal, één communicatiemiddel?

Een vreemd fenomeen is dat zelfs binnen de Europese Gemeenschap soms teksten worden vertaald uit het Engels naar... het Engels. In 1976 bijvoorbeeld betrof dat 2% van het totale vertaaltvolume. Meestal gaat het om teksten van Britse of Amerikaanse oorsprong, maar ook Australisch-, Zuidafrikaans- en Canadees-Engelse teksten zorgen ongetwijfeld voor interpretatieproblemen.

Het noodzakelijk anti-americanisme

Het geloof in de Amerikaanse samenleving kan slechts gedijen in de samenlevingen met de minste weerstand; in samenlevingen die de Amerikaanse waarden in zich opnemen. De gehele kulturele politiek of maatschappij exporterende visie van de de Verenigde Staten is gericht op de secularisatie van dat geloof, het verwezenlijken van dat messianisme of duidelijk en klaar gericht op de vervanging van de Bijbel die de Amerikaanse grondwet is door de toepassing van de colafles, de chewing-gum, McDonald, het eenvoudige Engels, Dallas en de chips. De Verenigde Staten beogen een proces van kulturele gelijkschakeling, een gedwongen synkronisatie van uiteenlopende kulturen, een opgelegde accumulatie, waardoor landen het waardenpatroon en dus de Amerikaanse samenleving als het ware kopiëren.

Ruim vijftien procent van de mondiale communicatieboodschappen is afkomstig van de Verenigde Staten. De steeds verdere uitbouw van het satellietenpark als ook de aangroei van alle hardware, van komputer tot complete mobiele televisiestudio's beloven weinig goeds waar het de verscheidenheid der kulturen en dus der opvattingen betreft. Ondanks voortschrijdende communicatiemogelijkheden is de communicatie er niet op vooruit gegaan; integendeel: het land dat de hardware betalen kon, heeft de communicatie gemonopoliseerd en vervangen door een strak éénrichtingsverkeer. De Verenigde Staten bieden een totale cultuur aan, van wasproduct tot literatuur.

De Nieuwe nr 952, 5 mei 1982

Geen Engels

De Argentijnse coach Menotti legde bij de training van zijn ploeg voor de Mundial op geen enkele manier de zweep over zijn spelers. Het einde van de oorlog om de Falkland-Eilanden was voelbaar in het trainingskamp in Alicante. „De spelers zijn er stellig emotioneel door geraakt”, zei Menotti. „Ik heb echter het idee, dat niemand werkelijk terneergeslagen is”. Menotti wilde overigens geen woord Engels spreken tijdens de „open dag” in het trainingsonderkomen, hoewel hij die taal wel degelijk machtig is.

(Het Binnenhof, 17 juni 1982)

SHOGUN

**Het werd pas écht leuk
achter de camera's**

Voor regisseur Jerry London werd de verfilming van J. Clavells bestseller „Shogun” de meest frustrerende ervaring van zijn leven.

Zo zorgde, onder ontelbare andere hinderpalen, de taalbarrière voor een konstant kommunikatieprobleem tussen Japanners en Amerikanen. Hoewel er altijd een legertje tolken op de filmset waren, bleken instructies nooit vlug of precies genoeg door te stromen. Een zeeslag, waarbij een Japans galjoen, tien kleine boten en een cameraschip betrokken waren, liep uit op een slap-stick-vertoning van boten die in een ruwe zee kris-kras alle richtingen uitkoersten en waarbij aanvaringen alleen rakelings vermeden werden.

„Tegen de tijd dat een bevel vertaald was en doorgeseind, was de positie van de boot al door de stroming veranderd”, zegt de regisseur. „Het heeft ons twee werkdagen gekost om een scène te filmen die we in een paar uur hadden kunnen afwerken als niet elke beweging vertaald had moeten worden. Soms was het echt gekkenwerk.

Soms was het pure Marx Brothers kolder. In een scène waar Toranaga's troepen in het heetst van de strijd worden geworpen, rukten 300 figuranten, ondanks alle instructies naar de vier windrichtingen op...
(Humo)

Uitvinders hebben getracht *vertaalmachines* te construeren om de moeilijkheden van de taalbarrière te overwinnen, en een ander met zeer beperkt succes. Een dergelijke machine heeft, naar men zegt, het Engelse spreekwoord „Out of sight, out of mind” („Uit het oog, uit het hart”) uit het Engels vertaald in het Duitse equivalent van „Onzichtbare idioot”!
(...)

Deze maand gaat onze premie niet naar een inzender van krantenknipsels over taalproblematiek of Esperanto, maar naar mevrouw H.A. de Vreese-Kroon, Mariënpoolstraat 41, 2334 CX Leiden, Holland, voor haar waardevolle suggesties in verband met de inhoud van Esperanto-Panorama.

Een Universele Taal

Uit het maandblad „de Echte Waarheid” van februari 1982 haalden wij diverse fragmenten uit een artikel over de toekomstige Universele Taal.

Auteur is de Amerikaan R.F. Nair.

De huidige wereld is een *verdeelde* wereld — in haar politiek, godsdienst, ideologieën en in haar maatschappelijke orde. Ze is ook hopeloos verdeeld door talloze talen en dialecten. (...)

Het Grieks hield in de loop der eeuwen op een universele taal in de beschaafde wereld te zijn; en ook deze taal had tekortkomingen. (...)

God verhief de Engelse taal als zijn voornaamste instrument om aan het einde van dit tijdperk het goede nieuws van zijn spoedig komende Koninkrijk aan een groot deel van de wereld bekend te maken.

Maar waarom Engels? (...)

Engels wordt niet alleen in alle delen van de wereld geschreven, gesproken en begrepen, het is de *lingua franca*, de internationale taal, geworden van diplomatie, wetenschappen, handel en sport.
(...)

Engels is een vrij gemakkelijk te leren taal, de grammatica is eenvoudig en het is een zeer bruikbare taal. Onder de grote talen van de wereld is het de meest expresieve. Een van de redenen is dat de Engelse taal woorden bevat uit vele talen — Hebreeuws, Sanskriet, Grieks, Latijn, Frans, Duits, Italiaans alsook diverse elementen van Russisch, Spaans, Portugees, Arabisch, Indiaans en andere weinig bekende talen. Dit geeft het Engels een ietwat internationaal karakter en een speciale bekoring. Het wordt wel „een concentratie van vele talen” genoemd.

Ofschoon al deze dingen waar zijn, heeft toch ook het Engels zijn tegenstrijdigheden en beperkingen. Uit het oogpunt van spelling is het een van de moeilijkste talen ter wereld. (...)

De Bijbel onthult niet rechtstreeks welke taal de universele „reine spraak” zal worden! Ze kan zeer goed gebaseerd zijn op het Engels.

